

การศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ

นางสาวกาญจนา เดชคุ้ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย

ปีการศึกษา 2541

ISBN 974-332-060-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทาลัย

**A STUDY OF STRESS OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS
DURING THE ECONOMIC CRISIS**

Miss Kanjana Dechkum

**สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree Master of Education in Health Education**

Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1998

ISBN 974-332-060-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๘
 ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ
โดย นางสาวกาญจนา เดชคุ้ม
ภาควิชา พลศึกษา สาขาวิชาพลศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร. สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ลาวณิชย์ สุกกรี)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(อาจารย์ ดร. สุจิตรา สุคนธ์ทรัพย์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชนี ชวัญบุญจัน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เทพวณี หอมสนิท)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เอ็มอัชณา วัฒนบูรานนท์)

ภาณุจนา เดชคุ้ม : การศึกษาความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ (A STUDY OF STRESS OF MATHAYOM SUKSA SIX STODENTS DURING THE ECONOMIC CRISIS) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : อาจารย์ ดร. สุจิตรา สุนทรทรัพย์, 142 หน้า. ISBN 974-332-060-1.

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเครียด สาเหตุของความเครียด และเปรียบเทียบความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ตามตัวแปรเพศ และรายได้ของครอบครัว กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 850 คน เป็นนักเรียนชาย 361 คน นักเรียนหญิง 489 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินและวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเอง ของกรมสุขภาพจิต และแบบสอบถามสาเหตุของความเครียดซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ด้วยตนเอง จำนวน 850 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 770 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 90.50 เป็นนักเรียนชาย 298 คน คิดเป็นร้อยละ 38.70 นักเรียนหญิง 472 คน คิดเป็นร้อยละ 61.30 ผู้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า "ที" การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบรายคู่ด้วยวิธี แอล เอส ดี (LSD) เพื่อหาความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนมีความเครียดโดยรวมอยู่ในระดับสูงกว่าปกติเล็กน้อย
2. นักเรียนหญิงมีความเครียดมากกว่านักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่างกัน มีความเครียดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำมีความเครียดมากกว่านักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวสูง
4. สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีความเครียดอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยมีดังต่อไปนี้คือ 1. เวลาในการสอบของโรงเรียนใกล้เคียงกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย 2. ครอบครัวมีหนี้สินเพิ่มมากขึ้น 3. ต้องสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้เพื่อจะได้มีโอกาสที่ดีในการหางาน 4. ผู้นำครอบครัวขาดสภาพคล่องทางการเงินในการประกอบอาชีพ 5. บ้านหรือทรัพย์สินในบ้านถูกนำไปจำนองกับธนาคาร 6. ไม่เข้าใจบทเรียน 7. ผู้นำครอบครัวประสบปัญหาการประกอบอาชีพขาดทุน 8. บิดามารดาไม่มีเงินจ่ายค่าเช่าบ้านหรือผ่อนบ้าน

ภาควิชา พหุศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

4083656527 : MAJOR HEALTH EDUCATION

KEY WORD: STRESS / CAUSES OF STRESS / ECONOMIC CRISIS / STUDENTS IN MATHAYOM SUKSA SIX
KANJIYA DECHKUM : A STUDY OF STRESS OF MATHAYOM SUKSA SIX STUDENTS DURING
THE ECONOMIC CRISIS. THESIS ADVISOR : SUCHITRA SUKONTASAB, Ph. D.,
142 pp. ISBN 974-332-060-1.

The purposes of this research were to study and to compare the stress and the causes of stress of students in Mathayom Suksa six under the Jurisdiction of the Department of General Education, Bangkok Metropolis, on variables of genders and incomes of family. Samples were 850 Mathayom Suksa six students classified as to 361 males and 489 females from 24 schools. The tools of this study were the self evaluation-analysis stress test of the Department of Mental Health and the cause of stress questionnaires constructed by the researcher. Questionnaires were sent to those 850 samples, then 90.50 percent of them were returned. The data were analyzed in terms of percentages, means and standard deviations. A t-test, One-Way Analysis of Variance and LSD method were also applied to determine the statistically significant differences at .05 level.

Results of the study were as follows :

1. The stress of all students was higher than the normal level.
2. The stress level of female students was significantly higher than that of the male students at the .05 level.
3. The stress level of students from low income families was significantly higher than those from high income families at the .05 level.
4. The majority of students reported the following causes of stress ranked from the highest to the lowest : (1) the school examination time was relatively closed to the university entrance examination time ; (2) parents' were increasing in debt ; (3) they must passed the closed public university entrance examination in order to get a better job in the future ; (4) parents' were shortage in cash for running business ; (5) houses or assets had been mortgaged to bank ; (6) they did not understand learning lesson ; (7) parents' business was suffered ; and (8) parents' could not pay rent or housing installments.

ภาควิชา พหุศึกษา
สาขาวิชา สุขศึกษา
ปีการศึกษา 2541

ลายมือชื่อผู้จัดทำ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา สุจิตรา สุคอนตาสาบ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาจากหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ ดร. สุจิตรา สุนทรทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษา และรองศาสตราจารย์ ดร. รัชนี ชวัณบุญจัน เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากอาจารย์ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ และให้กำลังใจ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ เสมอมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระคุณเจ้าพระพรหมคุณาภรณ์ ที่กรุณามอบทุนอุดหนุน การศึกษา และบัณฑิตวิทยาลัยที่กรุณามอบทุนอุดหนุนการวิจัยส่วนหนึ่ง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คณาจารย์ ของภาควิชาพลศึกษา สาขาสุขศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี

คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณแก่ บิดามารดา ครู อาจารย์ทุกท่านที่เคยอบรมสั่งสอนผู้วิจัย รวมทั้งทุกฝ่ายที่มีส่วนช่วยในการทำวิทยานิพนธ์ใน ครั้งนี้

นางสาวกาญจนา เดชคุ้ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	5
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	44
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	47
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	50
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	103
รายการอ้างอิง.....	118
ภาคผนวก.....	123
ภาคผนวก ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	124
ภาคผนวก ข. หนังสือขอความร่วมมือ.....	126
ภาคผนวก ค. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	130
ประวัติผู้วิจัย.....	142

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่มโรงเรียน.....	46
2. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน.....	53
3. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับความเครียดของนักเรียน.....	55
4. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับบิดามารดา.....	56
5. ตารางแสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับการเงินของครอบครัว.....	59
6. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อคำถามรายข้อ และผลรวมของคะแนนเฉลี่ยแบบประเมิณ และวิเคราะห์ความเครียดด้วยตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	61
7. ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาการ พฤติกรรม และความรู้สึกที่แสดงว่ามีความเครียดในแต่ละข้อของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	63
8. ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาการ พฤติกรรม และความรู้สึกที่แสดงว่ามีความเครียดในแต่ละข้อของนักเรียนชายชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	65
9. ตารางแสดงจำนวน ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาการ พฤติกรรม และความรู้สึกที่แสดงว่ามีความเครียดในแต่ละข้อของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	67
10. ตารางแสดง จำนวน และร้อยละ ของนักเรียน จำแนกตามระดับความเครียด.....	69
11. ตารางแสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนความเครียดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างเพศชายกับเพศหญิง.....	70
12. ตารางแสดงจำนวนร้อยละของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำแนกตามระดับความเครียด และระดับรายได้ของครอบครัว.....	71
13. ตารางแสดงการเปรียบเทียบระดับความเครียดของนักเรียนที่มีรายได้ของครอบครัวต่างกัน.....	72

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14. ตารางแสดงผลการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของระดับ ความเครียดของนักเรียนที่มีระดับรายได้ของครอบครัว.....	73
15. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายในตัวบุคคลของนักเรียน เรื่องลักษณะบุคลิกภาพ ประจำตัว.....	74
16. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายในตัวบุคคลของนักเรียน เรื่องสุขภาพ.....	75
17. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายในตัวบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	76
18. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องการเรียน.....	77
19. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องการสอบ เข้ามหาวิทยาลัย.....	78
20. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องอนาคต.....	79
21. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องความคาดหวัง ของบิดามารดา.....	80
22. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องความสัมพันธ์ กับเพื่อน.....	81
23. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลในครอบครัว.....	82
24. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุ ความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องการเงิน.....	83

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
25. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียนที่ครอบครัวไม่มีรายได้ ในเรื่องการเงิน.....	85
26. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ต่ำกว่า 3,999 บาทต่อเดือน ในเรื่องการเงิน.....	87
27. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ 3,999-8,999 บาทต่อเดือน ในเรื่องการเงิน.....	89
28. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ 9,000-13,999 บาทต่อเดือน ในเรื่องการเงิน.....	91
29. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียนที่ครอบครัวมีรายได้ สูงกว่า 13,999 บาทต่อเดือน ในเรื่องการเงิน.....	93
30. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องสภาพแวดล้อมในบ้าน.....	95
31. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องสภาพชุมชนแวดล้อมบ้าน.....	96
32. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียน ในเรื่องสภาพสังคม.....	97
33. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดภายนอกตัวบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร.....	98
34. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	99
35. ตารางแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสาเหตุความเครียดเป็นรายข้อ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	100